

ELŐSZÓ

SZÉKELY GÁBOR

2016-ban jelent meg a Tinta Könyvkiadó gondozásában a *Család és rokonság a nyelvek tükrében* (szerkesztette Hidasi Judit, Osváth Gábor, Székely Gábor) c. kötet, melyet a szerzők Szépe György professzor, a MANYE elnöke emlékének szenteltek. A szerzők aktív vagy nyugállományba vonult egyetemi és főiskolai oktatók voltak, akik összesen hét felsőoktatási intézményt képviseltek. A kötet tizennégy értekezést tartalmaz és a *Végkövetkeztetések* című dolgozattal zárul. A magyar nyelv családi és rokonsági kifejezéseit elemző írást követően a magyar nyelvi kifejezéseknek és tizenkét idegen nyelv hasonló terminusainak egybevető, kontrasztív elemzésére kerül sor. Kilenc európai nyelv mellett az elemzés tárgyát képezte a japán, a kínai és a koreai nyelv is. Egy dolgozatnak a szerzője fordítási, fordításstilisztikai kérdésekkel foglalkozott.

Ugyancsak a Tinta Könyvkiadó gondozásában jelent meg *A színek és a színnevek világa* (szerkesztette Székely Gábor, Bp. 2018) című tanulmánykötet, amelyben fizikai, kultúra- és művészettörténeti témájú értekezések olvashatók, továbbá a kötet a magyar színelnevezések és tizenkét idegen nyelv színelnevezéseinek egybevető elemzését tartalmazza. A kötet 20 szerzője összesen 10 magyar és külföldi egyetemet képvisel.

Az említett kötetek szerzőinek „kollektív tudatában” felvetődött az a gondolat, hogy a már elkészült két kötetet kiegészítve folytatásként jöjjön létre egy sajátos trilógia. A harmadik kötet témájául Osváth Gábor a szám- és mértékelnevezések vizsgálatát javasolta. Ezt a javaslatot a jelenlévők elfogadták. Nagyné Schmelcz Erika, a Nyíregyházi Egyetem Bessenyei György Pedagógusképző Központ főigazgatója vállalta a szervezést és a kötet szerkesztését. Számos nehézség leküzdését követően elkészült az újabb tanulmánykötet.

A trilógia „három önálló részből álló, de tárgyánál fogva egységes irodalmi v. színpadi mű” (ÉKsz.). Az itt említett három tanulmánykötet annyiban nem felel meg a trilógia jellemzőinek, amennyiben nem tekinthetők irodalmi vagy színpadi műveknek, de felfedezhetők olyan jellemvonások, amelyek alapján ezek a könyvek talán mégis a trilógia műfajába sorolhatók.

Mindegyik tanulmánykötet gerincét a kontrasztív elemzés képezi. A harmadik kötet szerzői egy igen alapos történeti áttekintésre és a magyar szám- és mértékkifejezések mélyenszántó leírására támaszkodva a magyar kifejezéseket az angol, a cseh, a japán, a koreai, a francia, a román, a német, a szerb – és előterbe helyezve a kultúrszemiotikai, valamint a fordításelméleti háttért – az orosz nyelv szám- és mértékkifejezéseivel hasonlítják össze.

Mindhárom kiadványra jellemző, hogy nem csak és nem kimondottan nyelvészek, nyelvoktatók számára készültek. Az első két kötethez hasonlóan a harmadik is érdeklődésre tarthat számot mindazok körében, akik szívesen foglalkoznak az idegen nyelvekhez kapcsolódó, a magyartól eltérő, olykor viszont meglepő módon a magyarhoz nagyon is hasonló szokásokkal, hagyományokkal, nyelvi fordulatokkal.

A szerzők minden esetben tudatosan törekedtek arra is, hogy kimondottan szórakoztassák az olvasót. A köztudatban talán úgy él például a számok, a számnevek világa, mint egy nagyon száraz, nagyon racionális tartománya az emberi gondolkodásnak. Éppen ezért meglepőnek tűnhet, mennyi érdekesség kapcsolódik ehhez a racionális világhoz. Számok jelennek meg dalszövegekben, bizalmas kifejezésekben, szólásokban. Olvashatunk a számokhoz kapcsolódó babonás hiedelmekről, a számmissztika mibenlétéről. A japán és a koreai nyelvet illetően – éppen úgy, mint a családdal, illetve a színekkel kapcsolatban – a szám- és mértékkifejezések körében is tapasztalhatjuk a hagyományosnak tekinthető kínai befolyás következtében kialakult jelölési rendszerek és a „modern”, az angol hatás eredményeként elterjedt jelölési rendszerek versenyét.

Köszönet illeti az elvégzett munkáért a kötet szerkesztőjét, valamennyi szerzőjét, a lektorokat, és mindazokat, akik támogatták a harmadik tanulmánykötet megjelenését.

Végezetül hasznos, kellemes időtöltést kívánok mindazoknak, akik olvasni, esetleg elmélyülten tanulmányozni fogják az e kötetben megjelent értekezéseket.